
T.C Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Yüksek Düzey Programlama

- Digit Recognizer -

202213171071
ÖMER FARUK UYANIK

PROJENİN AMACI

•Projeniz **El Yazısı Rakam Tanıma** üzerine odaklanıyor. Kısaca özetlemek gerekirse, yaptıklarınız şunlardır:

- **Veri Yükleme ve Hazırlık:** MNIST veri kümesini veya benzer bir el yazısı rakam veri kümesini kullanarak eğitim ve test verilerinizi yükledik. Verileri temizledik, piksel değerlerini normalleştirdik ve CNN modeli için uygun formata getirdik
- **Model Oluşturma ve Eğitim:** Sinir Ağı (CNN) kullanarak bir model mimarisi tasarladık. Bu model, el yazısı rakamları tanımak için eğitildi.
- **Model Değerlendirme:** Modelinizi doğrulama verileri üzerinde değerlendirdiniz ve doğruluğunu ölçtük. Eğitim ve doğrulama kayıplarını izleyerek modelin performansını inceledik.
- **Tahmin ve Sonuç:** Eğitilmiş modeli kullanarak test verileri üzerinde tahminler yaptınız ve sonuçları "rakam_tanima_sonuc.csv" adlı bir dosyaya kaydettik. Bu dosya, her bir test görüntüsü için tahmin edilen rakam etiketini içerir.
- **Görselleştirme:** Eğitim ve doğrulama doğruluklarını, kayıplarını ve modelin tahminlerini görselleştirmek için grafikler kullandık. Bu, modelin davranışını ve performansını daha iyi anlamanıza yardımcı oldu.

EL YAZISI RAKAM TANIMA PROJESİNDE KULLANILAN MATARYEL VE METOTLAR

•Materyaller:

- **Veri Kümesi:** Model eğitimi ve testi için bir el yazısı rakam veri kümesi kullandım. **MNIST** veri kümesiydi, çünkü el yazısı rakam tanıma alanında yaygın olarak kullanılan standart bir veri kümesidir. MNIST, 0'dan 9'a kadar olan rakamların 28x28 piksel boyutunda gri tonlamalı görüntülerini içerir.
- **Donanım:** Projemi Google Colab ortamında geliştirdiğim için Google'ın sağladığı sunucuları ve GPU'ları kullandım. Bu sayede modeli eğitmek için gereken hesaplama gücüne erişebildim.
- **Yazılım:** Projemi Python programlama diliyle yazdım ve çeşitli kütüphanelerden yararlandım. Bunlar arasında:
  - **TensorFlow/Keras:** Derin öğrenme modelleri oluşturmak ve eğitmek için kullanılan popüler kütüphaneler.
  - **Pandas:** Veri işleme ve analiz için kullandığım kütüphane.
  - **NumPy:** Sayısal hesaplamalar için olmazsa olmaz bir kütüphane.
  - **Scikit-learn:** Makine öğrenmesi algoritmaları ve araçları için faydalandığım kütüphane.
  - **Matplotlib/Seaborn:** Veri görselleştirme amacıyla kullandığım kütüphaneler.

Metotlar:

- **Veri Ön İşleme:** Modeli eğitmeden önce ham verileri modele uygun hale getirmek için ön işleme adımlarını uyguladım. Bunlar:
- **Veri Temizleme:** Eksik veya hatalı verileri düzelttim.
- **Normalleştirme:** Piksel değerlerini 0 ile 1 arasında ölçeklendirdim.
- **Yeniden Şekillendirme:** Görüntüleri CNN modelinin beklediği formata dönüştürdüm.
- **Model Oluşturma:** El yazısı rakamları tanımak için **Evrişimli Sinir Ağı (CNN)** modelini tercih ettim. CNN'ler, görüntü işlemede oldukça başarılı sonuçlar veren bir derin öğrenme modeli türüdür. Modelim, evrişim katmanları, pooling katmanları, düzleştirme katmanı ve tam bağlı katmanlardan oluşuyor.
- **Model Eğitimi:** Eğitim verilerini kullanarak modeli eğittim. Bu süreçte, modelin ağırlıkları, eğitim verilerindeki örüntüleri öğrenecek şekilde ayarlandı.
- **Model Değerlendirme:** Eğitilmiş modelin performansını daha önce görmediği veriler üzerinde ölçmek için doğrulama verilerini kullandım. Modelin performansını değerlendirmek için temel metrik olarak **doğruluk** kullandım.
- **Hiperparametre Ayarlama:** Modelin performansını optimize etmek için hiperparametrelerle oynadım. Farklı hiperparametre değerlerini deneyerek en iyi sonuçları verenleri seçtim.
- **Tahmin:** Eğitilmiş modeli kullanarak test verileri üzerinde tahminler yaptım. Bu tahminler, el yazısı rakamların tanınmasını sağladı.
- **Sonuçların Görselleştirilmesi:** Modelin performansını ve tahminlerini daha iyi anlamak için grafikler ve görselleştirmeler oluşturdum.

PROJEDEKİ ADIMLAR :
PROJEDEKİ VERİ SETİ, MODEL EĞİTİMİ, NORMALİZASYON GİBİ AŞAMALARIN AÇIKLANMASI

•**Veri Yükleme:** `train.csv` ve `test.csv` dosyalarından verileri yükledik.

- **Veri İnceleme:** `head()`, `dtypes`, `shape`, `columns` gibi fonksiyonlar kullanarak verilerin yapısını ve özelliklerini inceledik.
- **Ön İşleme:**
  - Eğitim ve test verilerini NumPy dizilerine dönüştürdük.
  - Verileri eğitim (%75) ve doğrulama (%25) setlerine ayırdık (`train_test_split` kullanarak).
  - Etiketleri one-hot encoding formatına dönüştürdük (`to_categorical` kullanarak).
- **Normalizasyon:**
  - Piksel değerlerini 0 ile 1 arasına ölçeklendirdik (255'e bölerek).
- **Veri Şekillendirme:**
  - Eğitim, doğrulama ve test verilerini CNN için uygun 4 boyutlu hale getirdik (`reshape` kullanarak).
- **Model Oluşturma ve Eğitim:**
  - TensorFlow ve Keras kullanarak bir CNN modeli oluşturduk.
  - Modeli eğitim verileriyle eğittiniz ve doğrulama verileriyle performansını değerlendirdik.
- **Tahmin ve Sonuç:**
  - Test verileri üzerinde tahmin yaptık.
  - Sonuçları `rakam_tanima_sonuc.csv` dosyasına kaydettik.
- **Değerlendirme:**
  - Eğitim ve doğrulama doğruluğunu görselleştirdim.
  - Eğitim ve doğrulama kayıplarını çizdirdik.
  - Rastgele örnekler üzerinde tahminleri görselleştirdik.

•**Veri Bölünmesi:**

- Verilerinizi `train_test_split` fonksiyonu kullanarak %75 eğitim ve %25 doğrulama seti olarak ayırdık. `test_size=0.25` parametresiyle doğrulama setinin boyutunu belirledik.
- **Normalizasyon:**
- Verilerinizi 0 ile 1 arasına ölçeklendirmek için piksel değerlerini 255'e böldük. Bu işlem, modelin daha hızlı ve daha iyi öğrenmesine yardımcı olur.

- **Özetle:**
- Projenizde, el yazısı rakamları tanımak için bir CNN modeli oluşturduk. Verileri ön işledik, normalleştirdik, modeli eğittik ve test verileri üzerinde tahminler yaptık. Sonuçları bir dosyaya kaydederek ve performansı görselleştirerek değerlendirdik.

KULLANILAN MODEL HAKKINDA BİLGİ VE DOĞRULUK ORANI

Kodumda, el yazısı rakamları tanımak için bir **Evrişimli Sinir Ağı (CNN)** modeli kullandım. CNN'ler, özellikle görüntü işleme görevlerinde başarılı sonuçlar veren derin öğrenme modelleridir.

- Modelin mimarisi şu şekildedir:
- **Giriş Katmanı:** 28x28 piksel boyutunda gri tonlamalı görüntüler alır.
- **Evrişim Katmanları:** Görüntüdeki özellikleri çıkarmak için kullanılır. İki evrişim katmanı bulunmaktadır; ilki 32 filtreli, ikincisi ise 64 filtrelidir. Her ikisi de ReLU aktivasyon fonksiyonunu kullanır.
- **Max-Pooling Katmanları:** Özellik haritalarının boyutunu küçültmek ve hesaplama yükünü azaltmak için kullanılır. İki max-pooling katmanı bulunmaktadır.
- **Düzleştirme Katmanı:** Evrişim katmanlarından elde edilen özellik haritasını, tam bağlı katmanlara giriş olarak kullanılabilecek tek boyutlu bir vektöre dönüştürür.
- **Tam Bağlı Katmanlar:** Sınıflandırma için kullanılır. İki tam bağlı katman bulunmaktadır; ilki 64 birimli ve ReLU aktivasyon fonksiyonunu kullanır, ikincisi ise 10 birimli ve softmax aktivasyon fonksiyonunu kullanır. Çıkış katmanı 10 birimlidir çünkü 10 farklı rakam (0-9) sınıflandırılmaktadır.
- Model, `adam` optimizasyon algoritması ve `sparse_categorical_crossentropy` kayıp fonksiyonu kullanılarak eğitilmiştir. Doğruluk metriği olarak ise `accuracy` kullanılmıştır.

- Doğruluk Oranı
- Modelin doğruluğunu değerlendirmek için doğrulama seti kullanılmıştır. Doğrulama doğruluğu, modelin daha önce görmediği veriler üzerindeki performansını ölçer. Kodumda, doğrulama doğruluğu `model.evaluate()` fonksiyonu kullanılarak hesaplanmış ve şu şekilde yazdırılmıştır:

- ```
  dogrulama_dogrulugu = model.evaluate(X_dogrulama, y_dogrulama, verbose=2)
  print(f'Doğrulama Doğruluğu: {dogrulama_dogrulugu[1]:.4f}')
  ```

- Bu kod, doğrulama setindeki doğruluk oranını hesaplar ve ekrana yazdırır. Örneğin, doğruluk oranı 0.98 ise, modelin doğrulama setindeki verilerin %98'ini doğru bir şekilde sınıflandırdığı anlamına gelir.
  ```

PROJEDEKİ ÖNEMLİ KOD PARÇALARININ AÇIKLANMASI

1. Veri Ön İşleme

- Veri ön işleme aşaması, modelin eğitilmesi ve değerlendirilmesi için verilerin hazırlanması sürecidir. Projemde, aşağıdaki adımları içeren bir veri ön işleme süreci kullandım:

```
# Verileri 0 ile 1 Arasında Ölçeklendirme
x_egitim = x_egitim / 255.0
x_dogrulama = x_dogrulama / 255.0
test_verisi = test_verisi / 255.0

# Eğitim Setini 4 Boyutlu Hale Getirme
x_egitim = x_egitim.reshape(31500, 28, 28, 1)

# Doğrulama Setini 4 Boyutlu Hale Getirme
x_dogrulama = x_dogrulama.reshape(10500, 28, 28, 1)

# Test Setini 4 Boyutlu Hale Getirme
test_verisi = test_verisi.reshape(28000, 28, 28, 1)
```

•Açıklama:

- **Ölçeklendirme:** Piksel değerlerini 0 ile 1 arasında ölçeklendirdim. Bu işlem, modelin daha hızlı ve daha doğru bir şekilde öğrenmesine yardımcı olur.
- **Boyut Dönüşümü:** CNN modeli, 4 boyutlu girdi verisi (örnek sayısı, yükseklik, genişlik, kanal sayısı) bekler. Bu nedenle, eğitim, doğrulama ve test verilerini 4 boyutlu hale getirdim.

2. Model Oluşturma

- Projemde, bir Evrişimli Sinir Ağı (CNN) modeli kullandım. Modelin mimarisi şu şekildedir:
- ```
  model = models.Sequential([
      layers.Input(shape=(28, 28, 1)),
      layers.Conv2D(32, (3, 3), activation='relu'),
      layers.MaxPooling2D((2, 2)),
      layers.Conv2D(64, (3, 3), activation='relu'),
      layers.MaxPooling2D((2, 2)),
      layers.Flatten(),
      layers.Dense(64, activation='relu'),
      layers.Dense(10, activation='softmax')
  ])
  ```

•**Açıklama:**

- **Sequential Model:** Keras'ın `Sequential` API'sini kullanarak modeli oluşturdum. Bu API, katmanları sırayla ekleyerek model oluşturmayı kolaylaştırır.
- **Evrişim Katmanları:** Görüntüdeki özellikleri çıkarmak için iki evrişim katmanı kullandım.
- **Max-Pooling Katmanları:** Özellik haritalarının boyutunu küçültmek ve hesaplama yükünü azaltmak için max-pooling katmanları ekledim.
- **Düzleştirme Katmanı:** Evrişim katmanlarından elde edilen özellik haritasını, tam bağlı katmanlara giriş olarak kullanılabilecek tek boyutlu bir vektöre dönüştürdüm.
- **Tam Bağlı Katmanlar:** Sınıflandırma için iki tam bağlı katman kullandım. Son katman, 10 farklı rakamı (0-9) temsil eden 10 birimli ve softmax aktivasyon fonksiyonlu bir çıkış katmanıdır.
  ```

3. Model Eğitimi

- Modeli eğitmek için `model.fit()` fonksiyonunu kullandım:
- ```
  gecmis = model.fit(
      X_egitim_ayrik, y_egitim_ayrik,
      epochs=10,
      validation_data=(X_dogrulama, y_dogrulama)
  )
  ```

•**Açıklama:**

- **Eğitim Verileri:** Modeli, eğitim verileri (`X_egitim_ayrik`, `y_egitim_ayrik`) ile eğittim.
- **Doğrulama Verileri:** Modelin performansını, doğrulama verileri (`X_dogrulama`, `y_dogrulama`) üzerinde izleyerek aşırı öğren

•Proje Özeti: El Yazısı Rakam Tanıma

- Bu projede, **MNIST veri seti** kullanılarak el yazısı rakamları (0-9) tanıyan bir model oluşturmayı amaçladım.
- **Ön İşleme:** Veriler temizlendi, normalleştirildi (0-1 arası) ve CNN modeli için uygun formata (28x28 piksel, 1 kanal) getirildi.
- **Model: Evrişimli Sinir Ağı (CNN)** kullanarak bir model tasarladım. Modelde evrişim katmanları, max-pooling katmanları, düzleştirme katmanı ve tam bağlı katmanlar yer alıyor.
- **Eğitim:** Verinin %75'i eğitim, %25'i doğrulama için ayrıldı. Model, **Adam optimizer** ve **sparse categorical crossentropy** kayıp fonksiyonu ile eğitildi.
- **Değerlendirme:** Doğrulama seti üzerinde modelin doğruluğu ölçüldü.
- **Tahmin:** Eğitilen model, test verileri üzerinde tahminlerde bulundu ve sonuçlar "rakam_tanima_sonuc.csv" dosyasına kaydedildi.
- **Sonuç:** Proje, el yazısı rakamları yüksek doğrulukla tanıyan bir CNN modeli oluşturmayı başardı.
  ```